

IV. Světová ekonomika

Oživlé naděje

Vojenská porážka iráckého režimu nepřinesla v ekonomickém ohledu novou jistotu, její důsledky byly pro světové hospodářství značně kolísavé. Nejistota spočívala mj. v neustávajícím pádu americké měny, jenž pokračoval po celý rok (zastavil se jen nakrátko po konci války oficiálně oznámené 1. května), v proměnách cen ropy a často iracionálních pohybech na akciových trzích, takže výrazný reálný růst světového hospodářství odsouvají prognózy na rok 2004.

V jihovýchodní Asii přistoupil k těmto faktorům v prvním čtvrtletí i další neekonomický, ale ve svých hospodářských důsledcích závažný činitel, zhoubná plicní choroba SARS (Severe Acute Respiratory Syndrom). Choroba se sice přes počáteční obavy ani neproměnila v epidemii, ani neměla dlouhého trvání, vyvolala však zejména v letecké dopravě a turistických službách značné ztráty.

O poměrně stagnaci světového hospodářství svědčí také zpráva (byť předběžná) sekretariátu *Konference OSN o obchodu a rozvoji* (United Nations Conference on Trade and Development) v Ženevě o přímých zahraničních investicích v roce 2003. Jejich úroveň, 653 miliardy USD, zůstala ve srovnání s předchozím obdobím prakticky nezměněná (poté, co ze 1 400 mld. USD v roce 2000 spadla na 651 miliard USD v roce 2002). Podstatnou příčinou byl pokles počtu a kapitálové hodnoty fúzí. Jak vysvítá z **Tab. č. IV/1**, mezi vyspělými zeměmi zaznamenaly výrazný vzestup Spojené státy, kdežto Evropská unie vykázala pokles. Přímé zahraniční investice v reformních zemích střední a východní Evropy naproti tomu dosáhly rekordu. Latinská Amerika zaznamenala další rok sestupné tendence i proto, že mnohé její výrobní kapacity byly přesouvány do efektivnějších oblastí.

Zmenšená geopolitická rizika po oficiálním konci války v Iráku sice neodstranila všechny ekonomické nejistoty, nicméně mezinárodní akciové trhy okamžitě reagovaly výrazným vzestupem kurzů a byly první známkou možného hospodářského obratu. K tomu přistoupil pokles cen ropy (jenž se rýsoval už na začátku války), poměrně rychlý konec hrozby SARS, slábnoucí obavy z deflace a ke konci prvního pololetí ochabující pokles podnikových výnosů, jenž se od poloviny léta proměnil ve vzestup. Také investice připravily půdu pro obrat (poté, co v průmyslových zemích dosáhly nejnižšího bodu za posledních deset let) tím, že se začaly opět realizovat.

Ve druhém čtvrtletí roku 2003 vykázalo růstem ve výši 3,1 % sílící známku oživení hospodářství USA. Definitivně byl obrat ve Spojených státech potvrzen nečekaně výraznými výsledky třetího a posléze i čtvrtého čtvrtletí. Optimismus platí i v roce 2004. Růst ame-

Tab. č. IV/1

Vývoj přímých zahraničních investic (v mld. USD)

	2001	2002	2003
Svět	823,8	651,2	653,1
EU	389,4	374,4	341,8
USA	144,0	30,0	86,6
Japonsko	6,2	9,3	7,5
Švýcarsko	8,9	9,3	0,4
Střední a východní Evropa	25,0	28,7	30,3
Asie a Tichomoří	106,9	95,1	99,0
Latinská Amerika	83,7	56,0	42,3
Afrika	18,8	11,0	14,4

Zdroj: odhad UNCTAD pro rok 2003